

DOI: 10.5281/zenodo.2597597
 UDC Classification: 334.716:338.1
 JEL Classification: D73, H12

COMPLIANCE AS A CATEGORY OF ECONOMIC SAFETY OF AN INDUSTRIAL ENTERPRISE

КОМПЛАЄНС ЯК КАТЕГОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Tetiana O. Kobielieva, Phd in Economics, Associate Professor
 National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", Kharkiv, Ukraine
 ORCID: 0000-0001-6618-0380
 Email: tanja.kobeleva@gmail.com
 Received: 07.12.2018

Питання забезпечення економічної безпеки підприємства останнім часом набула особливої актуальності. Головна задача забезпечення економічної безпеки промислового підприємства полягає в тому, щоб гарантувати його стабільність та максимально ефективну діяльність зараз і високий потенціал розвитку в майбутньому. Для забезпечення економічної безпеки підприємства необхідно враховувати всі види загроз і їх суб'єктів, а також особливості конкретного підприємства. Різні дослідники виділяють в своїх працях такі складові економічної безпеки, як фінансова, ринкова, інтерфейсна, інтелектуальна, кадрова, технологічна, екологічна, інформаційна, силова, інтегральна і т.п. [1-22]. Постійний розвиток теорії та практики забезпечення економічної безпеки промислового підприємства передбачає постійне оновлення та розвиток існуючих положень, що є на сьогодні досить актуальним та важливим напрямком економічних досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Детальному вивченню проблем економічної безпеки підприємства присвячені роботи багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених. Результати наукових досліджень питань економічної безпеки підприємства висвітлені в наукових дослідженнях Коціскі Д. [1, 2, 11], Верес Шомоші М. [3, 4], Сікорської М. [5, 7], Наги С. [6-8, 12, 13], Перерви П.Г. [9, 18, 19, 22], Беляєва Ю.К. [14], Бондаренко Ю. [15], Бортникова Г. [16], Козиревої Н.А. [17], Ходолій Л.М. [20], Шарамко М.М.[21] та ін. У наукових працях цих вчених розглянуто особливості визначення сутності і складових економічної безпеки держави, аналізу та оцінки економічної безпеки, формування напрямків її забезпечення. Разом з тим, на наш погляд, наведені дослідження в даний час не завжди в повній мірі відповідають принципам економічної безпеки підприємства. Економічна безпека сучасного промислового підприємства багато в чому залежить від того, наскільки вище керівництво, кожний підрозділ та кожний працівник виконує існуючі вимоги

Кобелева Т.О. Комплаєнс як категорія економічної безпеки промислового підприємства. Науково-методична стаття.

У статті розглянуто питання забезпечення економічної безпеки підприємства. Розглянуто фактори, які в найбільшій мірі впливають на стан економічної безпеки. Обґрунтовано важливість та необхідність забезпечення комплаєнс-безпеки промислового підприємства. Теоретично обґрунтовані можливості застосування комплаєнс-функції для більш повного забезпечення економічної безпеки промислового підприємства. На основі детального аналізу існуючих визначень терміну «комплаєнс» запропоновано визначати комплаєнс як зусилля підприємства дотримуватися національних і міжнародних законів, стандартів і правил, застосованих до її діяльності, в тому числі власних внутрішніх корпоративних політик та процедур. Введено в науковий оборот новий термін «комплаєнс-безпека підприємства».

Ключові слова: комплаєнс, економічна безпека, фактори, промислове підприємство

Kobielieva T.O. Compliance as a category of economic security of an industrial enterprise. Scientific and methodical article.

The article deals with the issues of ensuring the economic security of the enterprise. The factors that most affect the state of economic security are considered. The importance and necessity of ensuring compliance safety of an industrial enterprise is substantiated. Theoretically, the possibilities of applying a compliance-function for a more complete security of the industrial enterprise are substantiated. Based on a detailed analysis of the existing definitions of the term "compliance", it is proposed to define compliance as an enterprise's efforts to comply with national and international laws, standards and rules applicable to its activities, including its own internal corporate policies and procedures. Introduced into scientific circulation a new term "compliance-security industrial enterprise".

Keywords: compliance, economic security, factors, industrial enterprises

законів, наказів, розпоряджень, положень, інструкцій, правил корпоративної етики. Тому серед головних критеріїв забезпечення економічної безпеки пропонується розглядати також і питання ділової етики, чесного ведення бізнесу, відсутність ознак корупції, шахрайства, проявів монопольного володіння інноваційними ресурсами і т.п. Всі ці фактори в світлі останнього часу в повній мірі притаманні українській економіці. У зв'язку з цим, пропонується доповнити традиційний перелік складових, згідно з якими економічна безпека підприємства може вважатися забезпеченою нововведення може вважатися інновацій, ще однією досить важливою і актуальною – відповідність вимогам, положенням і умовам комплаєнс-безпеки.

Метою статті є теоретико-методичне обґрунтування можливостей застосування комплаєнс-функції для більш повного забезпечення економічної безпеки промислового підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження

Термін «комплаєнс» – відносно нове поняття в діловому середовищі України та в даний час використовується в основному в фінансово-банківській сфері. У 2005 р. Базельським комітетом з банківського нагляду був опублікований документ «Дотримання законів, правил і рішень регулюючих органів і організація цієї діяльності в банках» (Compliance and the compliance function in banks) [1]. На підставі цього документа в Україні обов'язковість застосування комплаєнс-політики (політики управління комплаєнс-ризиками) регламентовано і законодавчо закріплено Постановою Національного банку №98 від 28.03.2007 [16]. Згідно з цим документом, комплаєнс ризик – це ризик юридичних санкцій, фінансових збитків або втрати репутації внаслідок невиконання банком вимог законодавства України, нормативно-правових актів, внутрішніх положень та правил, а також стандартів саморегулюючих організацій, що застосовуються до його діяльності. Нездатність передбачати вплив неналежних дій працівників банку може привести до негативного суспільного резонансу і завдати шкоди репутації банку, навіть якщо не було порушено вимог законодавства України [16]. Необхідно відзначити, що практичне застосування функцій комплаєнс в Україні обмежується відсутністю правової визначеності, що є фундаментальною проблемою для ведення бізнесу в нашій державі. В Україні існує законодавство, що регулює бізнес, в тому числі в області бухгалтерського обліку та аудиту, але закони України не вимагають від фірм створювати внутрішні системи контролю і програми виконання встановлених правил [19].

Сьогоднішній стан українського законодавства під комплаєнсом пропонує розуміти частину системи управління / контролю в організації, яка пов'язана з ризиками невідповідності,

недотримання вимог законодавства, нормативних документів, правил і стандартів наглядових органів, галузевих асоціацій та саморегулюючих організацій, кодексів поведінки і тому подібне. Такі ризики невідповідності в кінцевому підсумку можуть виявлятися у формі застосування юридичних санкцій або санкцій регулюючих органів, фінансових або репутаційних (іміджевих) втрат як результат невідповідності законам, загальноприйнятим правилам і стандартам.

Відповідність законам, правилам і стандартам у сфері комплаєнс зазвичай стосуються таких питань, як дотримання належних стандартів поведінки на ринку, управління конфліктами інтересів, справедливе ставлення до клієнтів і забезпечення сумлінного підходу при консультуванні клієнтів. До сфери комплаєнс відносяться також специфічні області, такі як: протидія легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму; розробка документів і процедур, що забезпечують відповідність діяльності компанії з чинним законодавством; захист інформаційних потоків, протидія шахрайству і корупції, встановлення етичних норм поведінки співробітників і т.д. [9].

Виникнення комплаєнс в світі пов'язано з глобалізацією і інтернаціоналізацією світової фінансової системи. Якщо врахувати міжнародний і транстериторіальний характер багатьох фінансових операцій, то можна сказати, що рівень не фінансових ризиків в сфері реального підприємництва значно виріс за останні десять років. Історія двадцятого століття рясніє прикладами фінансово-господарських банкруств, які не є випадковими, так як кореневі причини банкруств носять циклічний характер. Моральний і матеріальний збиток, заподіяний як на макро-, так і на мікроекономічному рівнях, є значним. В результаті банкруств закриваються підприємства, скорочується чисельність персоналу, зростає рівень безробіття, розвиваються інфляційні процеси. Все це робить істотний негативний вплив на стан розвитку окремої країни, розмір національного ВВП, впливає на рівень життя кожної окремо взятої родини [9].

Як вже зазначалося вище, в даний час визначення дефініції «комплаєнс» ще не усталене, існує достатня кількість в деякій мірі різних підходів до її визначення. У зв'язку з цим вважаємо за доцільне провести наукометричний аналіз поняття «комплаєнс» з метою виділення найбільш важливих його характеристик [9].

Міжнародна комплаєнс-асоціація [1] визначає термін «комплаєнс» як незалежну функцію, яка виявляє, оцінює, дає відповідні поради, відстежує і готує звіти щодо комплаєнс-ризиків, який визначається як ризик юридичних або регулятивних санкцій, фінансових збитків, шкоди репутації, які можуть зашкодити підприємству в результаті недотримання ним законодавства, регулювання, кодексу поведінки і стандартів доброї практики. Це визначення підкреслює

незалежність комплаєнс-функції та її зв'язок з окремими нормативними документами і положеннями. Разом з тим, на нашу думку, у визначенні в певній мірі фетишизується роль комплаєнс-ризиків і принижується роль і значення інших функцій та принципів комплаєнс-безпеки. Аналогічний недолік спостерігається і у визначенні Н.А. Козирєвої [17], яка аткож робить акцент тільки на комплаєнс-ризиках.

Базельський комітет імплементації комплаєнс-принципів [1] розглядає с прагненні топ-менеджменту забезпечити в організації «гру за правилами». Комплаєнс в своїй простій формі означає дію, спрямовану на задоволення очікувань як колективу підприємства, так і його власників. Таке визначення, на нашу думку, є в певній мірі утопічним, так як тільки прагнення топ-менеджменту працювати за правилами (що само по собі представляється не досить реальним) явно недостатньо. Необхідно бажання всього колективу, власників підприємства, а також низки інших макро- і мікрофакторів.

В цілому коректне визначення комплаєнс вченими Мельбурнського університету [21] «...дотримання банком законодавчих актів, ринкових стандартів, а також стандартів і внутрішніх документів банку, в тому числі процедур...» спрямоване тільки на банківську сферу і не передбачає його використання в промисловості, що, на нашу думку, характерно було для початкової стадії розвитку комплаєнс, як економічної категорії. На сьогодні такий підхід вже представляється застарілим.

Наукова частина університету штату Місісіпі [21] передбачає дії для забезпечення відповідності вимогам закону. Кращим підходом до ефективного комплаєнса, на їх думку, є проактивний попереджувачий режим роботи на відповідність вимогам закону. Як нам представляється, така позиція передбачає силову участь держави в забезпеченні законності і порядку, що не завжди є ефективним. Крім того, силові дії держави в повній мірі можуть бути забезпечені тільки для підприємств державної форми власності, значно складніше реалізувати цю функцію для приватного бізнесу та акціонерного капіталу.

Досить вузько визначає термін «комплаєнс» Положення про організацію внутрішнього контролю в банках України [16] – «Комплаєнс – це стан або поведінку, що відповідає встановленим правилам управління, порядку або законодавства». Не зрозуміло, чому чинне національне та міжнародне законодавство відсунуто на другий план (воно взагалі не згадується у визначенні), що, на наш погляд, не правильним.

Значно ширше сутність комплаєнс розглядає О. Амброжевіч [21], на думку якого, комплаєнс – це функція, основною метою якої є управління комплаєнс-ризиками і підтримання адекватної комплаєнс-культури на підприємстві, хоча широта

корпоративної комплаєнс-культури не надає чіткого розуміння місця комплаєнс-функції, зони її компетентності представлені розмито.

Наукометричний огляд визначень комплаєнс дозволяє зробити висновок, що його зміст і сутність як процесу внутрішнього контролю безперервно змінювалося: різні автори давали визначення, що відображають якийсь один, «зручний» аспект. Так, тільки в представлених думках визначення комплаєнс здійснюється через поняття: управління, здатність, функція, підхід, що не додає ясності в його змісті. Більш того, необхідно відзначити, що в різні періоди часу в наукових і ділових колах обговорювалися окремі актуальні аспекти, такі як [9]:

- антикризова концепція;
- антимонопольна стратегія;
- внутрішньофірмова контрольна функція;
- протидія тероризму і нелегальним доходам;
- протидія корупції;
- аналіз, оцінка і усунення репутаційних ризиків;
- оптимізація взаємовідносин з наглядовими органами і службами;
- потреба регулювання етичних проблем і т.п.

В даний час наявність комплаєнс - це:

- гарантія чистоти бізнесу;
- свідоцтво законослужняності фірми, прозорості її бухгалтерії та звітності;
- доказ відповідальності виконавчих органів;
- відносини, засновані на принципах рівноправності і справедливості;
- показник високого рівня корпоративної культури та професіоналізму [9].

Таким чином, впровадження комплаєнса покращує репутацію фірми, підвищає її цінність в очах партнерів і інвесторів, підвищує довіру клієнтів, співробітників. Підприємство може залучити більше ресурсів, підвищити частку на ринку, збільшити рентабельність [9].

На нашу думку, такий широкий спектр завдань і сподівань позбавляє дане поняття системності. Практика використання комплаєнс в різних сферах економічної діяльності показує, що основним в цьому понятті є забезпечення безумовного виконання вимог чинного законодавства, діючих норм та положень (рис. 1).

Для досягнення головної мети необхідно створити систему заходів, що забезпечують для бізнесу умови для неухильного дотримання вимог законодавства. Така система заходів передбачає обов'язкову відповідність усіх аспектів господарської діяльності етичним нормам (кодексам поведінки), антикорупційних законів, правил та інструкцій. І в кінцевому підсумку, за допомогою комплаєнс-програми, створюються необхідні умови для побудови стійкого (успішного і в довгостроковій перспективі) бізнесу [9].

Виходячи з даних посилань, слід використовувати термін комплаєнс для позначення безперервних зусиль організації

(підприємства, установи) дотримуватися всіх національних і міжнародних законів, стандартів і правил, застосованих до її діяльності, в тому числі

власних внутрішніх корпоративних політик та процедур [9].

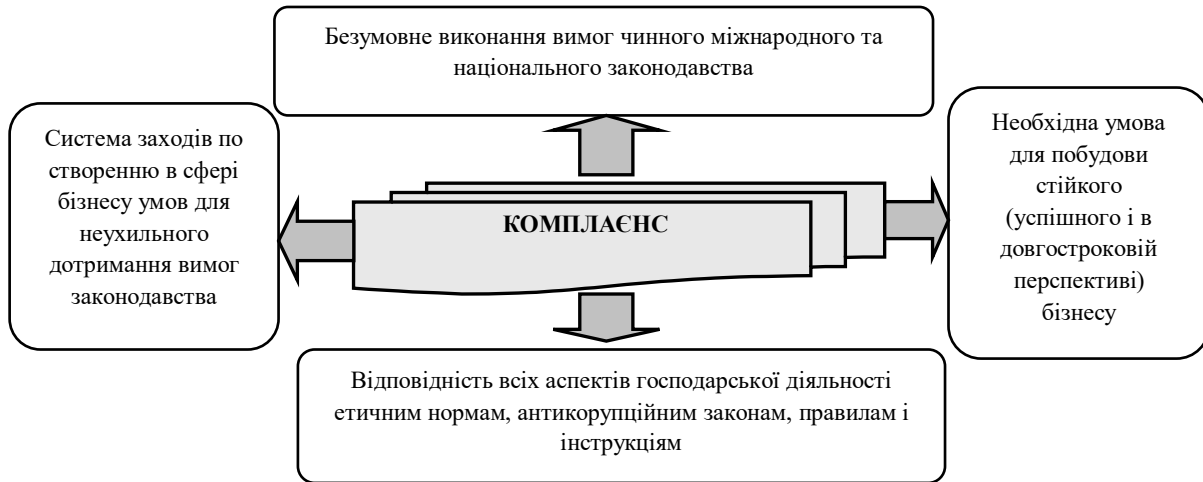

Рис. 1. Економічна сутність комплаєнс

Джерело: власна розробка автора

На сьогодні досить розповсюдженим в наукових дослідженнях є термін «економічна безпека підприємства». На думку Л.М. Худолей, «система економічної безпеки підприємства – комплексне поняття, до складу якого входять суб'єкти, об'єкти та механізми реалізації безпеки на підприємстві» [21]. Зазвичай, механізм

забезпечення економічної безпеки кожного підприємства формується індивідуально, його складові та важелі управління залежать від багатьох чинників, серед яких частіше всього дослідники виокремлюють найбільш важливі складові, перелік яких показано на рис. 2.

Рис. 2. Складові економічної безпеки промислового підприємства

Джерело: власна розробка автора

Вказані складові (рис. 2) як правило враховуються при визначенні інтегрального показника економічної безпеки підприємства. Але далеко не завжди при його формуванні враховуються показники корупції, шахрайства, відмивання грошей, порушення корпоративної етики, антимонопольного, податкового законодавства і т.п. В останні 20-25 років в світовій економіці все це є предметом комплаєнс досліджень. Виходячи з цих посилань, пропонуємо ввести в економічну термінологію дефініцію «комплаєнс-безпека підприємства».

Новий термін потребує свого теоретико-методологічного обґрунтування та визначення як економічної категорії.

Сутність терміну «комплаєнс-безпека» виходить з визначення як самого терміну «комплаєнс», так і поняття «економічна безпека». Тому пропонується визначити поняття комплаєнс-безпеки промислового підприємства як захищеність життєво важливих інтересів промислового підприємства від зовнішніх та внутрішніх порушень законів, нормативних правових актів, стандартів, установчих та

внутрішніх документів підприємства шляхом визначення, оцінювання та максимального зменшення (усунення) комплаєнс-ризиків. Такого роду визначення дозволяє, по-перше, показати динамічність комплаєнс безпеки в просторі і часі; по-друге, визначати важливість як внутрішніх, так і зовнішніх чинників впливу на розмір комплаєнс безпеки; по третє, показати тісну взаємодію на правовій основі державної і корпоративної систем забезпечення економічної безпеки; по-четверте, визначати в якості основного інструменту комплаєнс безпеки промислового підприємства наявність та рівень комплаєнс-ризиків.

Висновки

Результати проведеного дослідження дозволяють констатувати той факт, що комплаєнс – це свого роду ідеологія компанії, внутрішній сет її правил, якими повинні керуватися всі трудові ланки компанії в незалежності від займаної посади. Реалізація такої комплаєнс-ідеології

передбачає формування умов, при яких представники компанії здійснюють певні дії, керуючись правилами, які передбачає комплаєнс-контроль.

Здійснення економічної діяльності відповідно до комплаєнс-принципами передбачає реалізацію законності в діяльності підприємства і забезпечення її правомірності. Однак, варто зазначити, що комплаєнс, як дотримання обов'язкових правил, як принцип діяльності організації – поняття більш широке, ніж законність здійснення підприємницької діяльності, а комплаєнс як стан – навпаки, ширше, ніж правомірність діяльності організації і правопорядок у відповідному сегменті суспільних відносин. Тому дуже часто комплаєнс – це не тільки правомірне, але ще і етичне ведення бізнесу, що означає здійснення підприємницької діяльності відповідно внутрішньо-корпоративними нормами і відповідно до правил, які прийняті в певній галузі.

Abstract

To ensure the economic security of the enterprise, it is necessary to take into account all types of possible threats, as well as the characteristics of a particular enterprise. It is substantiated that in order to achieve a high level of economic security of an industrial enterprise, it is advisable to use the theory and practice of compliance function. It has been proven that compliance with laws, rules and standards in the area of compliance usually covers issues such as adherence to proper standards of behavior in the market, managing conflicts of interest, fair treatment of clients and ensuring a fair approach in advising clients. The scope of compliance also includes specific areas, such as: countering the legalization of criminal proceeds and the financing of terrorism; development of documents and procedures to ensure compliance with the company's activities with current legislation; protection of information flows, combating fraud and corruption, establishing ethical standards for employee behavior, etc.

Based on a detailed analysis of the existing definitions of the term "compliance", it is proposed to define compliance as an enterprise's efforts to comply with national and international laws, standards and rules applicable to its activities, including its own internal corporate policies and procedures. This kind of definition allows, firstly, to show the dynamic compliance of safety in space and time; secondly, to determine the importance of both internal and external factors influencing the size of safety compliance; thirdly, to show close interaction on the legal basis of the state and corporate systems of ensuring economic security; fourthly, to determine the presence and level of compliance risks as the main instrument for compliance safety of an industrial enterprise.

It has been substantiated that in order to increase the level of economic security of an industrial enterprise, the term "compliance security" should be introduced into scientific circulation, the essence of which is based on the definition of both the term "compliance" and the concept of "economic security". It is proposed to define the concept of compliance security of an industrial enterprise as the protection of the vital interests of an industrial enterprise from external and internal violations of laws, regulations, standards, constituent and internal documents of an enterprise by determining, assessing and minimizing (eliminating) compliance risks.

The essence of the proposed term "compliance-security" comes from the definition of both the term "compliance" and the concept of "economic security". Therefore, it is proposed to define the concept of compliance of the industrial enterprise as the protection of the vital interests of the industrial enterprise from external and internal violations of laws, normative legal acts, standards, constituent and internal documents of the enterprise by defining, evaluating and maximally reducing (eliminating) compliant risks. This kind of definition allows, firstly, to show the dynamism of the compliance of security in space and time; secondly, to determine the importance of both internal and external factors of influence on the size of security compliance; Thirdly, to show the close interaction on the legal basis of state and corporate systems for ensuring economic security; fourthly, to determine the existence and level of compliance risks as the main instrument of the compliance of the security of an industrial enterprise.

Список літератури:

1. Basel Committee on Banking Supervision: Compliance and the compliance function in banks, april 2005. – Режим доступу: <http://www.bis.org/publ/bcbs113.htm>.
2. Kocziszky G. Anti-corruption compliance in the enterprise's program / G.Kocziszky, M.Veres Somosi, P.G.Pererva // Стратегічні перспективи розвитку економічних суб'єктів в нестабільному економічному середовищі: зб. тез наук. робіт 2-ї Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю (м.Харків, 28-30 листопада 2017 р.)– Кременчук: Кременч. нац. ун-т ім. Михайла Остроградського, 2017. – С. 164-167.
3. Kocziszky G. Compliance risk in the enterprise / G.Kocziszky, M.Veres Somosi, Т.О.Kobieliava // Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність "Форвард-2017": тр. 8-ї Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. студ. та молодих вчених, (м.Харків, 27 грудня 2017 р.). – Харків : НТУ «ХПІ», 2017. – С. 54-57.
4. Kocziszky G. Reputational compliance / G.Kocziszky, M.Veres Somosi, Т.О. Kobieliava // Дослідження та оптимізація економічних процесів "Оптимум-2017": тр. 13-ї Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 6-8 грудня 2017 р.)– Харків : НТУ "ХПІ", 2017.– С.140-143.
5. Nagy S. Current evaluation of the patent with regarding the index of its questionnaire / S. Nagy, M. Sikorska, P. Pererva // Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами: матеріали 9-ї Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 19 квітня 2018 р.) – Київ: НАУ, 2018. – С. 21-22.
6. Nagy S. Digital economy and society – a cross country comparison of Hungary and Ukraine / S.Nagy // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків, 2017. – № 46 (1267). – С. 174-179.
7. Nagy S. Estimation of economic efficiency of power engineering / S. Nagy, M. Sikorska, P. Pererva // Європейський вектор модернізації економіки: креативність, прозорість та сталий розвиток: матеріали 10-ї Ювіл. Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 18-19 квітня 2018 р.). – Харків: ХНУБА, 2018. – С. 3-6.
8. Nagy S. Monitoring of innovation and investment potential of industrial enterprises / S. Nagy, P. Pererva // Сучасні тенденції розвитку світової економіки: зб. матеріалів 10-ї Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 18 травня 2018 р.) – Харків : ХНАДУ, 2018. – С. 88-89.
9. Pererva P.G. Technology transfer / P.G. Pererva, G. Kocziszky, D. Szakaly, M. Somosi Veres – Kharkiv-Miskolc: NTU "KhPI", 2012. – 668 p.
10. Reichling P. Estimation of commercial value of patents / P. Reichling, P.G. Pererva // Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум2017»: тр. 13-ї Міжнар. наук.-практ. конф., (Харків, 6-8 грудня 2017 р.)– Харків: НТУ «№ХПІ», 2017. – С. 22-25.
11. Sikorska M. Compliance service at guest services enterprises / M. Sikorska, G. Kocziszky, P.G. Pererva // Менеджмент розвитку соціально-економічних систем у новій економіці: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Полтава, 19 жовтня 2017р.). – Полтава: ПУЕТ, 2017. – С. 389-391.
12. Nagy S. Criteria of Effective Marketing Analysis Of Corporate Marketing Activities In Hungary Proceedings of "Balance and Challenges": 9th International Scientific Conference (Miskolc, 2015). – Miskolc: University of Miskolc, PP. 103-112.
13. Nagy S. E-commerce in Hungary: a Market Analysis / S. Nagy // Theory methodology practice: Club of economics in Miskolc. – 2016. – №12 (02). PP. 25-32.
14. Беляев Ю.К. Применение инструментов комплаенс-контроля для оптимизации корпоративного управления фармацевтическими компаниями / Ю.К. Беляев // Известия УрГЭУ. – 2013. – №1 (45). – С.45-50.
15. Бондаренко Ю. Эффективное управление compliance-рисками: системный подход и критический анализ/ Ю.Бондаренко// Корпоративный юрист. – № 6. – 2008. – С. 31–34.
16. Бортников Г. Комплаенс-риск (риск несоблюдения): международные стандарты и их применимость для банков в странах СНГ / Г.Бортников. – Режим доступа: http://www.iiru.ru/inner_auditor/publication/foreign_mass_media_articles/bortnikov.
17. Козырева Н.А. Внутренний контроль и комплаенс / Н.А.Козырева // Внутренний контроль в кредитной организации. – 2015. – № 1. – С. 65.
18. Перерва П.Г. Оцінка впливу інноваційної, інвестиційної та маркетингової політики підприємства на рівень конкурентоспроможності / П.Г.Перерва, С.Нагі, Т.О.Кобелева // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки): зб. наук. пр. – Харків: НТУ "ХПІ", 2018. – № 15 (1291). – С. 89-94.
19. Перерва П.Г. Комплексний підхід до управління конкурентоспроможністю промислової продукції / П.Г.Перерва, Т.В.Романчик // Економічні науки : зб.наук.праць. Сер.: Економіка та менеджмент. – Луцьк: ЛНТУ, 2012. – Вып. 9 (34), ч. 2. – С. 24-34.
20. Худолій Л.М. Складові економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності / Л.М.Худолій // Ефективна економіка. – 2011. – №1. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=455>.

21. Шарамко М.М. Комплаєнс-контроль в лизинговых компаниях / Шарамко М.М. // Лизинг. – 2015. – № 10. – С. 27-31.
22. Перерва П.Г. Комплаєнс-программа промышленного предприятия: сущность и задачи / П.Г. Перерва // Вестник Национального технического университета «Харьковский политехнический институт» (економічні науки). – 2017. – №24 (1246) – С. 153-158.

References:

1. Basel Committee on Banking Supervision: Compliance and the compliance function in banks (april 2005). Retrieved from: <http://www.bis.org/publ/bcbs113.htm> [in English].
2. Kocziszky, G., Veres Somosi, M., & Pererva, P.G. (2017). Anti-corruption compliance in the enterprise's program. Stratehichni perspektyvy rozvytku ekonomichnykh subyektiv u nestabilnomu ekonomichnomu seredovyshchi: zb. tezy nauk. robit 2-yi Vseukr. nauk.-prakt. internet-konf. z internar. uchastyu (pp. 164-167). Kremenchug: Un-t im. Mykhayla Ostrohradskoho [in English].
3. Kocziszky, G., Veres Somosi, M., & Kobieliava, T.O. (2017). Compliance risk in the enterprise. Stratehiyi innovatsiynoho rozvytku ekonomiky Ukrainy: problemy, perspektyvy, efektyvnist "Forvard-2017": tr. 8-yi Mizhnar. nauk.-prakt. Internet-konf. stud. ta molodykh vchenykh, 27 hrudnya 2017 r. (pp. 54-57). Kharkiv: NTU "KHPI" [in English].
4. Kocziszky, G., Veres Somosi, M., & Kobieliava, T.O. (2017). Reputational compliance. Doslidzhennya ta optymizatsiya ekonomichnykh protsesiv "Optimum-2017": tr. 13-yi Internat. nauk.-prakt. konf., 6-8 hrudnya 2017 r. (pp. 140-143). Kharkiv: NTU "KHPI"[in English].
5. Nagy, S., Sikorska, M., & Pererva, P. (2018). Current evaluation of the patent with regarding the index of its questionnaire. Suchasni pidkhody do kreatyvnoho upravlinnya ekonomichnyimi protsesami: materialy 9-yi Vseukr. nauk.-prakt. konf., 19 kvitnya 2018 r. (pp. 21-22). Kiev: NAU [in English].
6. Nagy, S. (2017). Digital economy and society – a cross country comparison of Hungary and Ukraine. Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu "Kharkivskyy politekhnichnyy instytut" (ekonomichni nauky), 174-179. Kharkiv: NTU "KHPI" [in English].
7. Nagy, S., Sikorska, M., & Pererva, P. (2018). Estimation of economic efficiency of power engineering. Yevropeyskyy vektor modernizatsiyi ekonomiky: kreatyvni, prozorist i stalyy rozvytok: materialy 10-yi Yuvil. Mizhnar. nauk.-prakt. konf., 18-19 kvitnya 2018 r. (pp. 3-6). Kharkiv: KHNUBA [in English].
8. Nagy, S., Pererva, P. (2018). Monitoring of innovation and investment potential of industrial enterprises. Suchasni tendentsiyi rozvytku svitovoyi ekonomiky: zb. materialy 10-yi Mizhnar. nauk.-prakt. konf., 18 travnya 2018 r.(pp. 88-89). Kharkiv: KHNADU [in English].
9. Pererva, P.G., Kocziszky, G., Szakaly, D., & Veres Somosi, M. (2012). Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU "KhPI" [in English].
10. Reichling P., Pererva, P. (2017). Estimation of commercial value of patents. Doslidzhennya ta optymizatsiya ekonomichnykh protsesiv "Optimum – 2017": tr. 13-y Mizhnar. nauk.-prakt. konf., 6-8 hrudnya 2017 r. (pp. 22-25). Kharkiv: NTU "KHPI", 2017. – С. 22-25 [in English].
11. Sikorska, M., Kocziszky, G., & Pererva, P.G. (2017). Compliance service at guest services enterprises. Menedzhment rozvytku sotsialno-ekonomichnykh system u noviy ekonomitsi: materialy Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konf., m. Poltava, 19 zhovtnya 2017 r. (pp. 389-391). Poltava: PUET [in English].
12. Nagy, S. (2015). Criteria of Effective Marketing – Analysis Of Corporate Marketing Activities In Hungary. Proceedings of "Balance and Challenges". 9th International Scientific Conference. (pp. 103-112). Miskolc: University of Miskolc [in English].
13. Nagy, S. (2016). E-commerce in Hungary: A Market Analysis. Theory methodology practice: Club of economics in Miskolc. 12 (02), 25-32 [in English].
14. Belyaev, Yu.K. (2013). Application of compliance control tools to optimize the corporate management of pharmaceutical companies. Izvestiya UrGEU. 1 (45), 45-50 [in Russian].
15. Bondarenko Yu. (2008). Effective management of joint-risk: a systematic approach and critical analysis. Korporativnyy yurist. 6, 31-34 [in Russian].
16. Bortnikov G. (2014). Compliance risk (risk of non-compliance): international standards and their applicability for banks in the CIS countries. Retrieved from: http://www.iiru.ru/inner_auditor/publication/foreign_mass_media_articles/bortnikov [in Russian].
17. Kozyreva N.A. (2015). Internal Control and Compliance // Internal Control in a Credit Organization. 1, 65 [in Russian].
18. Pererva, P.G., Nagy Szabolcs, Kobieliava T.O. (2018). Estimation of the influence of innovative, investment and marketing policy of the enterprise on the level of competitiveness. Bulletin of the National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" (economic sciences): Sb. sciences Ave 15, 89-94 [in Ukrainian].

19. Pererva, P.G., Romanchik, T.V. (2012). Kompleksny p_dkhid up to the management of the competitiveness of industrial production. Economic sciences: zb.nauk.prats. Ser. : Ekonomika ta management. 9 (34), part 2, 24-34 [in Ukrainian].
20. Khudoliy, L.M. (2011). Components of economic security of economic entities. Effective economy, 1. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=455> [in Ukrainian].
21. Sharamko, M.M. (2015). Compliance control in leasing companies. Leasing, 10, 27-31 [in Russian].
22. Pererva, P.G. (2017). Compliance program of an industrial enterprise: essence and tasks. Vestnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu "Kharkivskyy politekhnichnyy instytut" (ekonomichni nauky), 24 (1246), 153-158 [in Russian].

Посилання на статтю:

Кобєлева Т. О. Комплаєнс як категорія економічної безпеки промислового підприємства / Т. О. Кобєлева // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2018. – № 6 (40). – С. 52-59. – Режим доступу до журн.: <https://economics.opu.ua/files/archive/2018/No6/52.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.2597597.

Reference a Journal Article:

Kobielieva T. O. Compliance as a category of economic security of an industrial enterprise / T. O. Kobielieva // Economics: time realities. Scientific journal. – 2018. – № 6 (40). – P. 52-59. – Retrieved from <https://economics.opu.ua/files/archive/2018/No6/52.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.2597597.

